

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็ก
ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
Early Childhood Curriculum Management for Children with Special Needs
in 3 Southernmost Provincial Education Centers

Received : 2024-10-29

Revised : 2024-12-27

Accepted : 2024-08-27

ผู้วิจัย มัรญาน์ อาแว¹
อะห์มัด ยี่สุนทร²
มุฮัมมัด อัสซอมาดี³

Marjan Awae
Ahmad Yeesonsong
Muhammad Assomadee
Assomadee.m@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการ
บริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัด
ชายแดนภาคใต้ 2) เปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็น
พิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สถานที่ปฏิบัติงาน และคุณวุฒิการศึกษา 3) ประมวลข้อเสนอแนะการ
บริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
และครู โดยกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 126 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ
0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การ
วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe’

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
มาก โดยด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและด้านการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการ
เปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ในภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สรุปว่า ควรมีการ
วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำข้อมูลจากการประเมินหลักสูตรมาใช้วางแผน และจัดให้มีการทำรายงาน
สรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาต่อผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นประจำทุกปีการศึกษา

คำสำคัญ: การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา, การศึกษาปฐมวัย, เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

Student of the Education for the Degree of Master of Education Administration Fanoti University

² ผศ.ดร.อาจารย์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

Assistant Professor.Ph.D of Education Administration Fanoti University

³ ดร.อาจารย์พิเศษหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

Ph.D of the Education for the Degree of Master of Education Administration Fanoti University

ABSTRACT

This research is a survey research. The objectives are: 1) Study the administration of early childhood education curriculum for children with special needs in special education centers in 3 southern border provinces; 2) Compare the administration of early childhood education curriculum for children with special needs according to the opinions of administrators and teachers, workplaces, and educational qualifications; and 3) Summarize recommendations for the administration of early childhood education curriculum for children with special needs according to the opinions of administrators and teachers. The sample group in this research is 126 administrators and teachers of special education centers. The research instrument is a 5-level rating scale questionnaire with a reliability of 0.93. The statistics used for data analysis are frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance, and Scheffe's pairwise comparison.

The research results are summarized as follows: 1) The administration of early childhood education curriculum is at a high level overall. The curriculum development and implementation are at the highest level. 2) The results of the comparison of early childhood education curriculum administration overall and in each aspect There were statistically significant differences in opinions at the .05 level. 3) Suggestions for early childhood education curriculum management include that there should be a plan for organizing learning activities, using information from curriculum evaluations for planning, and having a summary report of the results of curriculum management of the school to those involved every academic year.

Keywords: Curriculum Management, Early Childhood Education, Children with Special Needs

บทนำ

การบริหารหลักสูตร นับว่าเป็นภารกิจที่สำคัญของสถานศึกษาในทุกระดับชั้น การนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพนั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานของการบริหารจัดการที่ดี สอดคล้อง เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา การบริหารหลักสูตร เป็นกลไกและกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการนำหลักสูตรสู่การเรียนการสอนในสถานศึกษาได้ตรงตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน การบริหารหลักสูตรถือเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้อำนวยการหลักสูตรหรือผู้จัดการหลักสูตร อาจกล่าวได้ว่า การบริหารหลักสูตรเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาหลักสูตร เป็นขั้นตอนในการนำแนวคิด ทฤษฎี ความเชื่อที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา สู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา โดยที่เป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จะบรรลุผลตามที่ระบุไว้ในเอกสารหลักสูตรหรือไม่ และมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับศักยภาพในการบริหารจัดการของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างจริงจัง จึงถือว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เกี่ยวข้องจะต้องรับรู้เรื่องราวและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหาร คือ บุคคลสำคัญในการจัดการบริหารงาน และการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพ ซึ่งแน่นอนว่า ผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากจะต้องมีคุณลักษณะที่ดี มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้นำครู และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชนให้มาร่วมมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ให้บรรลุผล การบริหารหลักสูตรผู้บริหารจะต้องเข้าใจหลักสูตรและส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจ ตรงกัน กระตุ้นให้ครูทำแผนการสอนหรือที่เรียกว่าแผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือครู สนับสนุนให้มีการวางแผนพัฒนาการเรียนการสอน เป็นกระบวนการยึดผู้เรียนเป็น

ศูนย์กลาง เน้นคุณภาพความรู้ ความสามารถที่มีต่อเด็กเป็นเป้าหมาย มีระบบติดตามผลการปฏิบัติ ตรวจสอบ นำแนวทางแก้ไข ปัญหา อุปสรรค และมีการนิเทศภายใน เพื่อปรับปรุงแก้ไขปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

หลักสูตรระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เป็นหลักสูตรเพื่อให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้ได้รับการพัฒนาตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี ให้พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมสติปัญญาและทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภทที่เหมาะสมเต็มศักยภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความพิการและศักยภาพของแต่ละบุคคล หลักสูตรนี้จึงเหมาะสำหรับศูนย์การศึกษาพิเศษ นอกจากนี้สถานศึกษา สถานพัฒนาเด็กเล็กและหน่วยงานที่มีเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สามารถนำไปใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระดับปฐมวัย เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2563)

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นกฎหมายทางการศึกษา อาศัยอำนาจรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550 ประกอบด้วย มาตรา 8 และมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 ข้อ 37 กำหนดให้มีสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2557) มีนโยบายให้พัฒนาการศึกษา ระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยได้นำหลักสูตรระดับปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของกระทรวงศึกษาธิการมาศึกษาและปรับปรุงไปสู่แนวปฏิบัติที่ครอบคลุม มีความชัดเจน เป็นธรรมชาติ การจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของศูนย์การศึกษาพิเศษ ให้ตรงตามสภาพความพิการ และศักยภาพของแต่ละบุคคล เพื่อสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ ชุมชน และผู้ปกครอง และได้ประกาศ ใช้หลักสูตรระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2563 เพื่อให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ มีและใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นแนวเดียวกัน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2563)

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เป็นสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัย แก่คนพิการ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต และจัดการศึกษาอบรมให้แก่ผู้ดูแลคนพิการ ครู บุคลากรและชุมชน รวมทั้งจัดสื่อเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก บริการช่วยเหลืออื่นใดตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในประกาศกระทรวง (ดนยา อินจำปา, 2561)

ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นสถานศึกษาที่ได้นำหลักสูตรระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มาจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา และใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งการบริหารหลักสูตรในศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และหน่วยบริการโดยครูและบุคลากรที่มีคุณวุฒิการศึกษา มีหลากหลายสาขาวิชา ได้แก่ คุณวุฒิการศึกษาพิเศษโดยตรง คุณวุฒินักสหวิชาชีพ และครู ที่มีคุณวุฒิการศึกษาอื่น ๆ ประกอบกับครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่เป็นครูที่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษน้อย จึงอาจทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจ ในการบริหารหลักสูตร โดยเฉพาะการจัดทำแผนการจัด การศึกษาเฉพาะบุคคล และการใช้เทคโนโลยี สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ในด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผน การใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตาม คุณวุฒิการศึกษาและสถานที่ปฏิบัติงาน
3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตำแหน่ง ข้าราชการ พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง จำนวน 151 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการ จำนวน 3 คน รองผู้อำนวยการ จำนวน 3 คน ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตำแหน่ง ข้าราชการ พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง จำนวน 126 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างอิงใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2557) และได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และเลือกสมาชิกด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลากแบบไม่คืนกลับ (Without Replacement)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหาที่จะศึกษา

มุ่งศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในลักษณะองค์รวมจากข้อมูลด้านเอกสาร (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2563) ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา
2. ด้านการจัดทำหลักสูตร
3. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้
4. ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล
5. ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่

3.1.1 สถานที่ปฏิบัติงาน

- 1) ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 2) หน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1.2 คุณวุฒิการศึกษา

- 1) ด้านการศึกษาพิเศษ
- 2) ด้านสาขาอื่น
- 3) ด้านการศึกษาอื่น ๆ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดทำหลักสูตร
2. ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา
3. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้
4. ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล
5. ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยสอบถามเกี่ยวกับคุณวุฒิการศึกษาและสถานที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา รวม 5 ด้าน จำนวน 60 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ (บาร์ตัน ศรีนิล, 2560) ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา รวม 5 ด้าน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษารวบรวมข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตัวแปรทุกตัวตาม กรอบแนวคิดของการวิจัย

3. เสนอแบบสอบถามฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อตรวจสอบรูปแบบความถูกต้อง ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด และความเหมาะสมของภาษา

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

5. นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน (ภาคผนวก) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ได้ค่าระหว่าง 0.67-1

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงและเสนอ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองพิจารณาอีกครั้ง เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสตูล จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ว่าแต่ละข้อคำถามสอดคล้องกันหรือไม่ เป็นการวัดการสอดคล้องภายใน (Internal consistency) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.93

8. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ จากนั้นนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฟาฏอนี เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. ผู้วิจัยกำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการติดตามจัดเก็บแบบสอบถามคืนจากโรงเรียน โดยใช้รูปแบบ Google Form ภายหลังจากที่ส่งแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ติดต่อทางสื่อออนไลน์กับผู้รับผิดชอบที่รับแบบสอบถามของโรงเรียนด้วยตนเอง และได้รับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองทั้งหมด 126 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามครบแล้ว ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครู ได้แก่ คุณวุฒิการศึกษาและสถานที่ปฏิบัติงาน โดยใช้การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตาราง

2. วิเคราะห์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.50-3.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา โดยใช้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 ตัวด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

3.2 จำแนกตาม ตำแหน่ง และสถานที่ปฏิบัติงาน โดยใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง 2 ตัวที่เป็นอิสระต่อกัน วิเคราะห์ด้วยค่าที (Independent Sample T-Test)

3.4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร ของสถานศึกษา 2) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ 4) ด้านการนิเทศกำกับติดตาม และประเมินผล 5) ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา จำแนกเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือ จัดให้มีแผนงานการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียน

1.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย กลุ่มเป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียนตรงตามประเภทความพิการ รองลงมา คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการกำหนดให้มีการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีทักษะชีวิตเป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข

1.3 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความ ต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการจัดทำสารสนเทศ สื่อ แหล่งการเรียนรู้

1.4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันกำหนดความต้องการในการรับการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร รองลงมา คือ ใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินที่หลากหลายสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการนำผลการเรียนรู้ไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

1.5 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทุกปีการศึกษา รองลงมา คือ มีการนำข้อมูลและปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษามาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการทำวิจัยชั้นเรียนด้านการพัฒนาหลักสูตรและผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษาและสถานที่ปฏิบัติงาน

2.1 ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน ความ

คิดเห็นการบริหารหลักสูตร ระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2.2 ครูที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แตกต่างกับครูที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

2.3.1 ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาให้มีความง่ายต่อการนำไปใช้ กำหนดให้มีการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน เพื่อให้ครูมีการจัดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ สถานศึกษาควรมีผู้เชี่ยวชาญในการประเมินหลักสูตร เพื่อให้บุคลากรจัดการเรียนรู้ได้ตรงตามความสามารถของผู้เรียน และควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

2.3.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน มีเนื้อหาที่ไม่ซับซ้อนเกินไป ควรมีการให้ความรู้ครู บุคลากรภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรและการออกแบบเนื้อหาในส่วนต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกันก่อนการนำไปใช้จริง ครูควรมีการตรวจสอบแผนการสอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบเนื้อหาว่าตรงตามหลักสูตรที่ใช้หรือไม่ และผู้บริหารควรมีการให้ความรู้ครู บุคลากรภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรและการออกแบบเนื้อหาในส่วนต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกันก่อนการนำไปใช้จริง

2.3.3 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ครูผู้สอนทุกคนควรมีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) โดยนำหลักสูตรมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละบุคคล ครูควรมีการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสม ครูบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้ ส่งผลให้การวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความสามารถในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น

2.3.4 ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผล ควรมีการวางแผนระบบการนิเทศภายในให้มีระบบอย่างชัดเจน ควรมีการกำกับติดตามการนิเทศ กำหนดระยะเวลาการนิเทศให้มีความต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ ควรให้ครูหรือบุคลากรร่วมกันกำหนดความต้องการในการรับการนิเทศการสอนในห้องเรียน หรือการนิเทศการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ ควรมีเครื่องมือการนิเทศติดตามที่มีประสิทธิภาพ ผู้นิเทศควรแจ้งผลการนิเทศให้บุคลากรในสถานศึกษาทราบ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนา ควรมีเครื่องมือการนิเทศที่มีมาตรฐานสามารถนำมาประเมินผลในแต่ละห้องเรียนได้

2.3.5 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ควรมีการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาให้มีความง่ายต่อการนำไปใช้ ควรมีการประเมินการใช้หลักสูตร และจัดทำรายงานที่เป็นรูปธรรมชัดเจน ควรนำผลการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษามาวิเคราะห์ และปรับใช้กับหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาของผู้เรียน และบริบทของสถานศึกษา สั้นปีการศึกษา ควรให้บุคลากรครูทุกท่านร่วมกันสะท้อนผลการใช้หลักสูตร สะท้อนสภาพปัญหาที่พบ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาให้เหมาะสมกับผู้เรียน สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาสะท้อนผลและประเมินผลการใช้หลักสูตร

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีประเด็นสำคัญที่ควรอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีกระบวนการบริหารหลักสูตร โดยครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และทักษะที่จำเป็นเฉพาะความพิการอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุข เหมาะสมตามพัฒนาการ ตามกระบวนการ บริหารหลักสูตรทุกขั้นตอน ได้แก่ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนการใช้หลักสูตร ของสถานศึกษาการนำหลักสูตรไปใช้นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นการดำเนินการของผู้บริหาร คณะครู และผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามหลักสูตรที่กำหนดไว้การบริหารสถานศึกษาครอบคลุมงานด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณทริก พรชนะวัฒนา (2562) ศึกษาเรื่องการบริหารหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดพะเยา ผลการวิจัย พบว่า การบริหารหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดพะเยา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา ประมาะยัง (2560) ศึกษาเรื่องการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 32 พบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก

สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประเด็นอภิปราย ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา

จากการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูมีการเตรียมการหรือวางแผนในการจัดสรรงบประมาณ อาคารสถานที่วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร การจัดหาหรือเลือกใช้และพัฒนาสื่ออย่างเพียงพอ มีการจัดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนเป็นรายบุคคลสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริม เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการวางแผนด้านการวิจัย การวัดและประเมินผล และมีการวางแผนด้านการนิเทศกำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ อ่าง บัวศรี (2532) ได้กล่าวว่า การเตรียมการก่อนนำหลักสูตรไปใช้ดำเนินการ โดยมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรการเตรียมบุคลากร การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ การเตรียมอาคารสถานที่ การเตรียมระบบบริหารของสถานศึกษา การเตรียมงบประมาณ ค่าใช้จ่าย การเตรียมปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู และการเตรียมชุมชนและสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา กาญจนารักษ์ (2553) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

จากการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ หลักการจุดมุ่งหมาย กลุ่มเป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามประเภทความพิการ การจัดทำมาตรฐานและตัวชี้วัดสภาพที่พึงประสงค์

จัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการสอนรายบุคคล คำอธิบายรายวิชา และเกณฑ์การวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางดำเนินงานการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) โดยมีแนวทาง คือ 1) การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา 2) กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3) การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละช่วง และสัดส่วนเวลาเรียน 4) การจัดทำสาระของหลักสูตร 5) การออกแบบการเรียนรู้ 6) การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 7) กำหนดรูปแบบวิธีการเกณฑ์การตัดสินเอกสารหลักฐานการศึกษาและ 8) พัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (รังสรรค์ โยศรีคุณ, 2556) ศึกษาเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ชัยภูมิ พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ มีระดับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา กาญจนารักษ์ (2553) ศึกษาเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อ กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 1 พบว่า ระดับของปัจจัยการบริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้

จากการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษด้านการนำหลักสูตรไปใช้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ด้วยตนเองให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองในการดำเนินชีวิต ประจำวันได้ด้วยตนเองครูใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการจัดทำสารสนเทศ สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะชีวิตให้อยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคลตามความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคลและจัดระบบการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน และถูกต้องสอดคล้องกับแนวคิดของ โบแชมป์ (Beauchamp, 1975 อ้างอิงใน ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2551) กล่าวว่า สิ่งแรกที่ต้องทำคือ ครูผู้นำหลักสูตรไปใช้มีหน้าที่แปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โดยใช้หลักสูตรเป็นหลักในการพัฒนาวิธีการสอน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการนำหลักสูตรไปใช้ให้เห็นผลตามเป้าหมายคือครูผู้สอนควรมีส่วนร่วมในการร่างหลักสูตร ผู้บริหาร ครูใหญ่ต้องเห็นความสำคัญและสนับสนุนการดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี อนุอัน (2559) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ อยู่ในระดับมาก ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน

1.4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล

จากการวิจัย สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมมือกันจัดทำแผนงานโครงการนิเทศ กำกับ ติดตามพร้อมทั้งประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมิน ที่หลากหลายสอดคล้องกับตัวชี้วัดความสำเร็จจาก การนิเทศภายในอย่างกลายมิตรด้วยบรรยากาศของความร่วมมือของทุกฝ่าย มีการจัดทำรายงานการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลและเปรียบเทียบกับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง นำข้อมูลย้อนกลับและผลการประเมินมาใช้ในการตัดสินใจ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2555) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกลไกสามัญยิ่งของการบริหารและการจัดการหลักสูตรให้ประสบความสำเร็จ มีงานวิจัยจำนวนมากที่ชี้ให้เห็นความจำเป็นของการนิเทศทั้งในโรงเรียนและในท้องถิ่น ทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร การยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน และการพัฒนาครู เนื่องจากมีการปฏิรูปการศึกษาและจะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางการศึกษา โดยนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาในขณะเดียวกันการศึกษาก็จะต้องมีบทบาทในหลายมิติ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ภัทรา ไฉวมราภรณ์ (2557)

ศึกษาเรื่องการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน พบว่า 1) ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร กำกับ ติดตาม และนิเทศการใช้หลักสูตรและมีการประเมินการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมาก โดยนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรทุกปีการศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชชา ยศอ่อน (2555) ศึกษาเรื่อง การบริหารหลักสูตรในโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ด้านนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

จากการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้นำข้อมูลย้อนกลับและผลของการประเมินมาใช้ประกอบในการตัดสินใจ ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการของการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีความทันสมัยอยู่เสมอเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา อย่างต่อเนื่องรวดเร็ว คุ่มค่า และเพิ่มประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น บนฐานข้อมูลของระบบสารสนเทศ และมีการกระตุ้นให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2555) กล่าวว่า การปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอจึงเป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากบริบทที่แวดล้อมสถานศึกษามีความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องทุกด้าน การพัฒนาหลักสูตรแต่ละครั้งจะมีระยะเวลาห่างกันนานเท่าใด ขึ้นอยู่กับความหนักเบาของผลกระทบ ลักษณะความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภาวะเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี ตลอดจนความต้องการของสังคมและชุมชน แต่โดยทั่วไปหลักสูตรควรได้รับการพัฒนาภายในระยะเวลา 5 ปี หลังจากมีการใช้หลักสูตร เมื่อมีการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรก็จะส่งผลให้ครูต้องปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของตน เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรา ไชวอมราภรณ์ (2557) ศึกษาเรื่องการบริหารหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร กำกับ ติดตาม และนิเทศการใช้หลักสูตรและมีการประเมินการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมาก โดยนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรทุกปีการศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราวดี พวงจันทร์ และนพดล เจนอักษร (2554) ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษาอยู่ในระดับมากและจะต้องสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ และเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติของการศึกษา ผู้สอนต้องปรับปรุงกระบวนการสอนและประเมินกระบวนการสอนของตนเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมส่งผลให้การศึกษาจะเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

2. การเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษาและสถานที่ปฏิบัติงาน

2.1 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาพิเศษมีความ คิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ แตกต่างกับกลุ่มนักสหวิชาชีพ และกลุ่มครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาพิเศษ ได้รับการศึกษาตามหลักสูตรที่มีความเฉพาะเกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโดยตรง จึงเป็นเหตุให้ครูที่มีคุณวุฒิ การศึกษาพิเศษ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ แตกต่างกับ กลุ่มนักสหวิชาชีพ และกลุ่มครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา ยืนชีวิต และเพียงแขญมา ยาง (2564) ศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา และขนาดโรงเรียนโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 จำแนกตามสถานที่ปฏิบัติงาน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ แตกต่างกับครูที่ปฏิบัติงานที่หน่วยบริการ พบว่า ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 3) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 4) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 5) การประเมินความก้าวหน้า 6) การนิเทศ ติดตามประเมินผล และการส่งต่อ การให้บริการที่สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยยึดหลักแนวคิดทฤษฎี 6 ประการ คือ 1) อิงพัฒนาการเด็ก “ทั่วไป” 2) แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยพฤติกรรมมนุษย์ 3) แนวคิดทฤษฎีการบูรณาการทฤษฎีต่าง ๆ 4) การทำงานพื้นฐานร่วมกับแพทย์ 5) การมีส่วนร่วมของคณะทำงาน และ 6) ยึดครอบครัวเป็นศูนย์กลาง (สำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ, 2551) อีกทั้งมีการให้บริการจากครูการศึกษาพิเศษ นักวิชาชีพ ทั้งด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย และการบำบัดรักษาตามหลักสูตรสถานศึกษาที่หลากหลายมากกว่าหน่วยบริการที่อยู่ตามเขตพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งมีข้อจำกัดในเรื่องของครู บุคลากร และนักสหวิชาชีพ มิใช่เพียงพอต่อการให้บริการ สถานที่ให้บริการที่คับแคบ งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินงานมีจำกัด เป็นต้นจึงส่งผลให้ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปัตตานี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษแตกต่างกับหน่วยบริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เหมอินฝัน วงเดช (2562) ได้ศึกษา เรื่องการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี พบว่า การบริหารหลักสูตร สถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ภาพรวมสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ดังนั้นศูนย์การศึกษาพิเศษ ควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำข้อมูลจากการประเมินหลักสูตรมาใช้วางแผน และจัดให้มีการทำรายงานสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาต่อผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นประจำทุกปีการศึกษา

2. ครูในศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และคณะกรรมการสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ให้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำผลการวิจัยมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมต่อไป

3. ข้อเสนอแนะรายด้าน

3.1 ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ดังนั้น ศูนย์การศึกษาพิเศษควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน ทำให้ครูเกิดความตั้งใจในการสอน มีความสนใจใฝ่เรียนรู้ มีการค้นคว้าสืบค้นข้อมูล มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการแสวงหาคำตอบมีการทำงานร่วมกันเป็นทีมกับนักสหวิชาชีพ มีการวางแผนการทำงานเป็นระบบตามระเบียบวิธีการทางการศึกษา เกิดความสามัคคีในการทำงาน

3.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการกำหนดให้มีการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีทักษะชีวิต เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข ดังนั้น ศูนย์การศึกษาพิเศษ ควรมีการได้เปิด

โอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง ครูผู้รับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีการจัดการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยมีการกำหนดการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กมีทักษะชีวิต เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข ตรงตามประเภทความพิการ

3.3 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการจัดทำสารสนเทศ สื่อ แหล่งเรียนรู้ ดังนั้น ศูนย์การศึกษาพิเศษควรมีการกำหนดให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน และจัดสรรงบประมาณในการจัดอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ สื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีการศึกษาอย่างเพียงพอ

3.4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร ดังนั้น ศูนย์การศึกษาพิเศษควรมีการจัดทำคู่มือการใช้งานหลักสูตร จัดทำเอกสารแบบฟอร์ม การนิเทศการใช้หลักสูตร ประสานงานกับครู เพื่อพัฒนาการนิเทศ การกำกับติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีการสรุปรายงานผล การนิเทศและนำไปปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

3.5 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการทำวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตรและผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ดังนั้น ศูนย์การศึกษาพิเศษควรส่งเสริมให้ครูผู้รับผิดชอบ มีการจัดทำวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตรและผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาทุกปีการศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมต่อไป

4. ผลการเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

4.1 ครูที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการบริหารหลักสูตรระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แตกต่างกับครูที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการ ดังนั้น สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจึงควรจัดเตรียมด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีการศึกษาอย่างเพียงพอ

4.2 ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาพิเศษ มีความคิดเห็นในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แตกต่างกับครูที่มีคุณวุฒิสหวิชาชีพและครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาอื่น ๆ ดังนั้น สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จึงควรพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษอื่น ๆ โดยเฉพาะศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษาเปรียบเทียบกับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด

2. ควรวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ควรวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ

4. ควรวิจัยเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *แนวทางการจัดทำหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จิราวดี พวงจันทร์ และนพดล เจนอักษร. (2554). การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 2(1), 70-80.
- ดนยา อินจำปา. (2561). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสำหรับผู้ดูแลเด็ก ศูนย์การศึกษาพิเศษ*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ธานินทร์ ศิลป์ จารุ. (2557). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. พิมพ์ครั้งที่ 15. นนทบุรี: เอส อาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- อึ้ง บัณฑิต. (2532). *ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ธนวิชัย.
- บัวรัตน์ ศรีนิล. 2560. เอกสารประกอบการเรียน การออกแบบวิจัยธุรกิจ การเก็บรวบรวมข้อมูลการออกแบบสอบถามและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง. เชียงใหม่ : คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- รังสรรค์ โยศรีคุณ. (2556). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. สารนิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย, นครปฐม.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2563). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2563*. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุกัญญา ประมาะยัง. (2560). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 32*. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- ภัทรา ไฉยมรภรณ์. (2557). *การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา เอกชนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ปุนทริก พรชนะวัฒนา. (2562). *การบริหารหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน สังกัด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดพะเยา*. การศึกษาอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- เหมือนฝัน วงเดช. (2562). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา, ขวลิต เกิดทิพย์, และศักดิ์จิต มาศจิตต์. (2561). *การพัฒนาแบบการบริหารจัดการหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (รายงานผลการวิจัย)*. สงขลา:มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.